

KAREL EWALD:

Pripovedka o dvonožcu.

Prosto priredil in z risbami opremil *Dragotin Humek*.

11. ZADNJI POIZKUS.

ekaj dni po onem zborovanju na travniku je ležal lev ponoči v svoji špilji. Srepa je zrl predse. Levinja je spala ali pa se je le pretvarjala, da spi. Zdaj in zdaj je globoko vzdihnila. Gozd je molčal.

Znal je lev, zakaj vzdihla levinja. Vse je vedel, kar so govorile živali. Prav vse. Tudi roganje in zabavljanje ga je doseglo. In pozabil ne bo onega, ki je o njem sodil najbolj podlo in prezirljivo. O, še bo v gozdu red! Tedaj se snide z vsemi. Levinja ga venomer prezira in zasmehuje. Pa bodi! Prosila bo oprostivte. Vrnila se bo ljubav in spoštovanje. Deca ga bo imela rada kot nekdanj. Živel bo v zgodovini gozda kot kralj, ki je prebil težke preizkušnje in — zmagal.

Vstal je lev in odšel v gozd.

„Na lov gre!“ je bleknil ponočnjak jež, ki ga je opazoval.

„Suh je kakor trlica,“ se je oglasil netopir. „Kožuh visi na njem, kakor bi ga obesil na plot!“

„Že dolgo ni lovil,“ je rekla sova. „Oči mu sijejo v lačni luči.“

Levu pa ni bilo do lova. Kakor v snu je ubral pot proti dvonožčevemu domovju. Jelen mu je preskočil pot, a lev se ni zmenil zanj. Plazil se je dalje vse do plotu, ki je obdajal poslopja. Preskočil je ogrado in legel v grmičevje prav pred vhodom v hišo. Ležal je in prežal. Nihče bi ga ne mogel videti. Le rumenkaste oči so žarele skozi listje. Z enim skokom bi preskočil razdaljo med grmovjem in vrati.

Tisto noč se je dvonožec v nemirnem spanju premetaval po ležišču. Pes je tako divje lajal, da se je dvonožec naposled docela predramil. Vstal

je, da bi pogledal. Luknjo, ki je bila skozi njo izginila gos, je bil že prej zamašil. Pes ni prenehal lajati. Vzpenjal se je po gospodarju. Dvonožec je odprl lino in posluhnil v noč. Ničesar ni opazil. Pomiril je psa in legel. Kmalu je pa začul, da je konj v hlevu nemiren. Krava je strahotno mukala. Perutnina je udarila v kokodajs in krik. Vsebolj je naraščal naglušni hrup. Dvonožec je pogledal v hlev. Živali so se tresle od strahu. Konj je bil ves potan. Kokoši in race in gosi so nemirno frfotale po kurnikih.

„Kaj neki pomeni to?“ je pomislil dvonožec, pa je odprl vrata in stopil na prag neoborožen in neoblečen, kakršen je bil vstal z ležišča.

V hipu zašumi grmovje. Lev se vrže na dvonožca. A temu se posreči, da odskoči za vrata in jih zapahne. Nekaj trenutkov je ves preplašen čakal in ni vedel, kako in kaj bi.

Pokukal je skozi luknjo v vratih. Lev je prežal pred grmom. Rumene oči so se mu zlokobno svetlikale. Nepremično je štrlel pogled v vrata. Pripravljen je bil na skok.

Dvonožec je končno spoznal, da se mora baš sedaj odločiti boj, ki sta ga z levom odlašala vse do one noči. Zahotelo se mu je, da bi priklical sinove. Splazili bi se skozi stranska vrata in napadli leva za hrbtom. A vsi sinovi ne spe na istem kraju. In na vzhodu je že vstajalo jutro. Kaj, ko bi v tem stopil kdo izmed njegovih ljudi na prag, naravnost levu v žrelo!

ln ko je razmišljal, ga je minil strah. Zavedal se je, da je levu kos in da ga ubije sam brez pomoči. Tiho je izbral dve najboljši sulici, otipal njih osti, odprl vrata in stopil na prag.

Glej, leva ni bilo!

Dvonožec se je skrbno ogledal na vse strani. Bil je prevejan lovec, ki zna, kako se taki reči streže. Lev je gotovo skrit kje v bližini. Treba je torej mirno čakati. Krčevito je stisnil sulico in se pripravil na boj. Zašustelo je v grmovju. Med listjem je blisknilo oko. Dvonožec ni več odlašal. Če ga prehití lev, je izgubljen.

Z veliko silo prileti prva sulica in se zasadi levu v oko. Strahovito rjojenje! Hipec pozneje mu predre druga sulica prsi in obtiči sredi srca.

Zbudilo je rjojenje družino. Vsi so pritekli pogledat. Lev je ležal mrtev. Še v smrti je bil ves strašen in veličasten. Pes ga je oblajal. Tudi ugriznil bi ga bil, pa ga je dvonožec zavrnil.

„Pusti ga! Bil je kralj gozdov. Sedaj je kraljestvo moje! Pojdite in povejte to resnico vseokrog!“

Pa so odrli leva in obesili kožo na visok drog sredi polja, da se je videla daleč po okolici.

„Lev je mrtev, mrtev!“ se je drl vrabec pri vsakih vratih. „Dvonožec je ubil kralja gozdov! Odrli je kralja in obesil kožo kot strašilo na drog. Sam sem vse videl!“

Romale so živali od vseh plati k tistemu drogu, da bi videle. Boječi pogledi so uhajali k naselbini dvonožca. Ptice so prestrašene krilile po zraku in ogledovale grozni prizor.

„Vse je končano!“ je rekel jelen.

In bilo je končano.

Tistega dne je prišla k dvonožcu opica. Sedel je pred hišo.

„Dober dan, gospod!“ je pozdravila.

Dvonožec jo je gledal, a ni odzdravil.

„Čul si morebiti, da sem te obrekovala,“ je čvekala opica. „Res je, bila sem neprevidna. Veš, treba je, da smo previdni. Ubožne rodovine sem. Sorodstvo, hm. — Otroke imam, in težko mi je življenje. Tudi udaril si me. Veš, takrat. Menda je sedaj poravnano!“

„Kaj hočeš?“ jo je prekinil dvonožec. „Za tvoje čvekanje nimam ni časa ni volje!“

„Počasi, počasi!“ ga je tolažila opica. „Saj pravim, da imaš lepe uspehe. A tudi sreča ti je bila dobra. Imas tudi zmožnosti. Imenitno si opravil svoja dela. Tisti prigodek s konjem je bil krasen. In sedaj si ugnal leva . . .“

„Povej, čemu se čeljustiš?“ se je zadril dvonožec.

„Hotela bi delati s teboj. Z združenim delom bi premagala ves svet.“

„Budalo! Kaj bi s teboj! Neumna žival si brez haska. Izgini, sicer ti ustrojim kosmato kožo, da me boš pomnila!“

Opica je odskočila, odnehala pa ne.

„Daj, premisli si!“ je rekla. „Mnogo sicer veš in premoreš, koristila bi ti pa le. Živalim bi prinašala tvoje ukaze. Tudi znam mnogokaj, česar ti ne razumeš. Učila bi se od tebe in ti od mene. Opazovala sem te in si že marsikaj zapomnila. Nisem tako neumna ne . . .“

Pa je zgrabil dvonožec opico za roko in pozval družino.

„Poglejte!“

Prišli so in zijali opico.

„Tale prismoda hoče delati z menoj v družbi. Pravi, da že vse zna. Dajte, zaprimo norico v kletko, pa nam bo v dolгих deževnih dneh za kratek čas!“

Opica se je branila in grozila in zabavljala, pa ni vse nič pomagalo. Smejala se je družina dvonožčeva. Sinovi so ročno zgradili kletko, pa so zaprli vanjo opico. Vsa skremžena je sedela odslej v svoji ječi, zabavljala ničvrednemu dvonožcu in iz dolgega časa lovila bolhe.

* * *

Dvonožec je mirno nadaljeval svoje delo. Vsebolj je rasla njega družina. Nasledniki dvonožca so se naselili po vseh kotih zemlje in so ji še danes gospodarji.

Zvezda utrne se . . .

*Zvezda utrne se . . . Daleč,
daleč za gore hiti;
v daljni deželi kraljična
mrtva na odru leži . . .*

*Tiho skozi okence zvezda
splava k kraljični nocoj,
svečic tam tisoč leskeče,
lilij dehti tam nebroj.
Tamkaj nad zglovjem kraljični
sveti se, sveti lepó,
v beli ji sije obrazek,
v mrtvo ji gleda oko.
Kakor v nočeh na nebesih
zdaj se nad odrom smehlja,
ah, in kraljični na licih
zvesde se svet lesketa;
sklepa ročice kraljična,
zvesdi se tihi smehlja . . .*

*V jutru pa dvigne se zvezda
daleč nad belo goró,
dušici mrtve kraljične
kaže pot v sveto nebo . . .*

Jos. Vandot.